

Kitartóan imádkoztak a Szentlélekért – ApCsel 1: 4-14

Bizonyára sokan ismeritek a „hályogkovács” kifejezést. Ez a szó Mikszáth Kálmán azonosnevű rövid története nyomán terjedt el. Azoknak, akik nem ismerik, röviden elmondom, akik már ismerik, felfrissíthetik. A történet egy kovácsról szól. Egyszerű kovács volt, egyszerű kovácsműhelyben dolgozott nap mint nap, nagy kalapáccsokkal, fogókkal és üllökkel... de volt egy különös képessége. Azzal a durva, kerges kezével képes volt egy egyszerű késsel eltávolítani az emberek szeméről egy hályogot. Ha valakinek látásproblémája volt, odament hozzá, leültette maga elé, elővette a kését, és lemetszette a hályogot a szeméről. Semmi lézer, semmi fájdalomcsillapító. Semmi. Hihetetlen volt.

Olyannyira hihetetlen, hogy egyszer egy professzor-orvos meghívta őt, hogy mutassa meg neki, hogyan csinálja ezt. Előkészített neki egy beteget a műtőasztalon... de amikor meglátta, hogy a kovács előveszi a kését, és olyan magabiztosan közelít vele a beteg szeméhez, felkiáltott: – *Álljon meg! Maga teljesen megőrült? Tudja egyáltalán, mit csinál? Van valami sejtelve arról, mennyire veszélyes amit csinál?! –* Nem – felelte a kovács. – *Én ezt mindig így szoktam. De az orvos folytatta: – Hát ezt nem lehet csak úgy! Hát nem tudja, hogy ha csak egy hajszálnyival... sőt, még annál is kisebb mértékkel... ha csak egy gondolatnyival mellévág, valakit örökre megvakíthat?! –* Nem – mondta a kovács. – *Ezt nem tudtam. Én ezt mindig így szoktam. – Jöjjön – mondta az orvos –, megmutatom magának, milyen csodálatosan és bonyolultan van felépítve az emberi szem. És szenvedéllyel kezdett beszélni az apró erekről, a szaruhártyáról, az íriszről és minden másról... A kovács pedig közben érezte, hogy kiüt rajta a verejték... És amikor az orvos befejezte, azt mondta a hályogkovácsnak: – Nos, most már hozzákezdhet! Mutassa meg, hogyan távolítja el a hályogot!*

A kovács elővette a kését... de izzadni kezdett, remegett, a keze reszketett... végül letette a kést. Nem merete megtenni. És soha többé nem próbálkozott vele. Na, ez a hályogkovács. Így nevezünk magyarul valakit, aki egy szinte lehetetlenül bonyolult feladatot akar végrehajtani anélkül, hogy tudná, mit jelent és milyen nehéz... és mégis sikerül neki. De abban a pillanatban, amikor felismeri a feladata súlyát, többé már nem meri megtenni.

És nekem mindig ez a történet jut eszembe, amikor a Szentírásból azt az eseménysort olvasom, amely mennybemenetel napján kezdődött, és tulajdonképpen pünkösdig tartott. Mindössze tíz napról van szó, és ami ez alatt a tíz nap alatt történt az apostolokkal, azt az Apostolok cselekedetei 1. fejezete tárja elénk.

De ami ebben a történetben annyira feltűnő, az ez: az apostolok közvetlenül Jézus Krisztus mennybemenetele előtt azt a parancsot kapják, hogy menjenek el, tegyenek tanítvánnyá minden népet, kereszteljék meg és tanítsák őket. Az apostolok tehát Krisztustól kapják a feladatok feladatát: hogy minden népnek hirdessék az üdvösséget, amelyet Isten Őbenne jelentett ki. És mit tesznek? SEMMIT. Hazamennek. Bezárkóznak a felső szobába. És nem tesznek semmit.

Pontosabban ez így nem teljesen igaz. Valójában mégis tesznek valamit: tanácskoznak, megválasztják a tizenkettedik apostolt, Mátyást, Júdás helyére... és ami még fontosabb: egy szívvel és egy lélekkel kitartóan imádkoznak és könyörögnek...

A CSELEKVŐK

De felmerülhet a kérdés: miért nem cselekszenek? Hogy lehet az, hogy az apostolok között nem akadt akár csak egy is, aki azt mondta volna: „*Na gyertek! ... Hallottátok a Mestert... indulnunk kell! Kevés az idő!*” Legalább Pétertől ezt elvártuk volna, nem? Igazi, tette kész ember volt!

Talán ti is ismertek ilyen embereket a környezetetekben, akár a gyülekezetben is, vagy talán magatokra ismertek ebben a leírásban: *Tette kész ember!* Olyan valaki, aki szereti feltűrni az ingujját és belevágni a munkába. Aki furcsállja, miért kell annyit beszélni és tanácskozni, miért van annyi bizottság és munkacsoport a gyülekezetben. Aki halálosan unatkozik az gyűléseken, stratégiákon, szabályzatokon...

Aki azt mondja: Miért nem lehetünk „egyszerűen” gyülekezet, Krisztus teste ebben a világban? Mint az a kovács, aki hályogot operál.

De ha így állsz hozzá...vajon felfogod-e, milyen munkába vágysz bele? Ha bármit is teszel az egyházban... valamit, amit talán úgy írsz le, hogy „csak egy apróság” ... akkor jó tudnod, hogy ezzel részt veszel Jézus Krisztus nagy missziói parancsában, amelyet mennybemenetelekor mondott ki: *hogy minden népnek, közelieknek és távoliaknak egyaránt hallhatóvá, láthatóvá és megtapasztalhatóvá tegyük az Ő szeretetét.* Ez nem valami „mellékes dolog”, amit az ember csak úgy „hirtelen megcsinál”.

Emlékszem, a teológiai tanulmányaim idején interjúkat kellett készítenem új hollandiai gyülekezetalapítási kezdeményezésekkel – például nagyvárosokban működő közösségekkel. És emlékszem, hogy egyszer részt vettem egy viszonylag nagy gyülekezetépítő projekt bemutatkozó estjén Amsterdamban. Látszott, hogy mindenki nagyon elkötelezett, aktív és lelkes; igazi buzgó légkör volt. De egy tájékoztató alkalmon a gyülekezet vezetője ezt mondta: „*Ha csatlakoztok hozzánk, azt fogjátok látni... mi csak néhány fiatal vagyunk, akik próbálnak valamit összehozni.*” Angolul így fogalmazott: „we’re having a go at it” – vagyis: „megpróbáljuk, aztán lesz, ami lesz”.

És emlékszem, akkor ez a könnyed, laza hozzáállás nagyon vonzónak tűnt. De minél többet gondolkodtam rajta, annál inkább azt éreztem: talán nem ártana egy kicsit komolyabban átgondolniuk, mit is csinálnak, ahelyett hogy „csak csinálnának valamit”. Mert Jézus Krisztus nem azt a megbízást adta az egyháznak, hogy: „csináljatok akármit... tegyétek azt, ami szerintetek jónak tűnik”. Hanem ezt: „azt tegyétek, amit én parancsoltam nektek.”

A GONDOLKODÓK

Tehát az apostolok nem voltak „fanatikus cselekvők”, akik vakon vetik bele magukat a küzdelembe csak azért, mert azt hallották: menjetek. De a másik végletbe is áteshettek volna. Lehetek volna megszállott gondolkodók is. Örökké tanácskozó emberek.

Talán ti is ismertek ilyen embereket a környezetetekben, akár a gyülekezetben is, vagy talán magatokra ismertek ebben a leírásban: megfontolt emberek! Olyan emberek, akik minden kockázatot végig akarnak venni, minden tényezőt megpróbálnak kiszámítani, minden lehetséges forgatókönyvvel számolni akarnak, protokollokat, irányelveket, stratégiai dokumentumokat készítenek... és egyszerűen nem értik, hogyan lehetnek mások ennyire vakmerők, hogy csak úgy cselekedni kezdenek, „csinálni valamit”.

És ilyen megszállott gondolkodók is vannak. Egyszer hallottam a valdensekről – ez egy olaszországi egyházi közösség, amely már a reformáció előtt is református vonásokat mutatott. A római katolikus egyházzal ellentétben ők presbiteri rendszerben működtek, egyházi gyűlésekkel és presbiterekkel. Egyszer egy református egyházi tanács felkérte őket, hogy nyilatkozzanak egy teológiai kérdésben. Minden más egyház már régen elküldte a válaszát, és csak évekkel később érkezett meg a valdensek válasza. Mire azt mondták nekik: „*De hát ez a kérdés már réges-rég lezárult! Miért csak most külditek?*” Mire ők: „Hát... meg kellett kérdeznünk minden presbitériumot, nekik pedig össze kellett ülniük és tanácskoznuk...”

Tehát... ha egy egyház vagy gyülekezet csak megszállott gondolkodókból állna, akkor lehet, hogy végül semmi sem valósulna meg. Minden megmaradna javaslatnak, stratégiának, szabályzatnak. Sok tudás, de semmi cselekvés – mint annál az orvosnál, aki pontosan tudja, hogyan működik a szem, de nem tudja eltávolítani a hályogot.

CSELEKVŐK VAGY GONDOLKODÓK?

Te inkább cselekvő vagy, vagy inkább gondolkodó az egyházban? Remélem, hogy éppen az apostolok példájából tanulhatjuk meg, hogy az egyiknek mennyire szüksége van a másikra. Mert ha mindenki olyan lenne, mint te... akkor ez a gyülekezet sem tudna működni.

Ha minden apostol csak fanatikus cselekvő lett volna, talán vakon belekezdték volna egy olyan feladatba, amely emberi erővel megvalósíthatatlan... anélkül, hogy megvárták volna a Szentlelket. Pedig Jézus világosan megparancsolta és megígérte nekik: *várjatok a Lélekre... „erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek – és akkor lesztek a tanúim.” Nem előbb!*

Ha pedig minden apostol csak fanatikus gondolkodó lett volna, akkor talán még a Szentlélek eljövételét is kétségbe vonták volna... és pünkösöd napján, ahelyett hogy kiálltak volna a jeruzsálemi sokaság elé, inkább visszamentek volna a felső szobába, és újra tanácskozni kezdtek volna: *„Nos, szerintetek mi lehetett ez? Mit jelenthet? Ki fog közülünk beszélni? Péter, milyen gondolatmenetet szeretnél követni? Milyen protokollt alkalmazunk, ha így reagálnak az evangéliumra, és milyet, ha másként?”*

AZ IMÁDKOZÓK

Van egy harmadik kategória is. Mert mindkét előző példából és végletből hiányozna az a valami, ami itt, a 14. versben éppen a középpontban áll: *„Egy szívvel és egy lélekkel kitartóan imádkoztak és könyörögtek...”* Vajon miért imádkoztak? Erőért, hogy cselekedni tudjanak? Bölcsességért, hogy jó döntéseket hozzanak? Vagy talán mindezt egyetlen szóban foglalták össze: a Lélekért. És éppen ez az, aminek össze kell kötnie a két végletet. Mert a cselekvők, akik nem imádkoznak, túlságosan bíznak a saját tetteikben. A gondolkodók pedig, akik nem imádkoznak, túlságosan bíznak a saját bölcsességükben és gondolataikban.

Az imént tágabb értelemben beszéltünk a gyülekezet életéről és szolgálatáról, de személyesebb értelemben is így van ez. Az ember – bármilyen „rendezett” is az élete – a saját cselekedeteivel nem tudja magát hitre kényszeríteni. Pedig sokszor ezt gondoljuk: „Előbb rendbe kell tennem az életemet... és majd akkor megtapasztalom azt a mélységet a hitben, amire annyira vágyom.” De az ember nem tudja magát „hitre cselekedni”.

És ugyanígy nem tudja magát „hitre gondolni” sem. Akárhányszor olvastad végig a Bibliát, akármennyi teológiai könyvet lapoztál át, akármennyi dokumentumfilmet, podcastot hallgattál vagy előadást követtél végig – az ember nem tudja magát hitre gondolni.

Mindezt megelőzi a Szentlélek munkája. Bár az apostolok imádsága nem maradt fenn számunkra, meg vagyok győződve róla, hogy valami ilyesmit imádkozhattak: *„Urunk, kérünk Téged, add nekünk a Te Lelkedet. Hadd vigasztaljon minket. Hadd vezessen minket az igazságra. Hadd tanítson minket hinni. Nélküled semmit sem tudunk tenni.”* Ezért tehát a Szentlélek munkájáért való imádságnak meg kell előznie a munkánkat. Meg kell előznie a terveinket. Ezért tesszük jól, ha az egyházban minden gyűlést és minden szolgálatot imádsággal kezdünk. Ezért zárjuk imádsággal. És talán még közben is többször imádkozhatnánk – ahogyan a tanítványok is kitartóak voltak az imádságban.

Emlékeznek még a hályogkovács történetére? Tudjátok, kit sajnálok benne a legjobban? A beteget, aki ott fekszik hályoggal a szemén. Két ember áll mellette: az egyik tudja, hogyan kellene, de nem képes rá... a másik képes lenne rá, de nem meri megtenni.

És én továbbgondolom ezt a történetet... Elképzelem, hogy a kovács mégis képes volt rá. Úgy, hogy imádságban meghajolt Isten előtt, és kérte az Ő jelenlétét, az Ő Lelkét... És akkor biztos kezet kapott. Szilárd lelket. És mindenekelőtt tiszta és nyugodt szívet. Ez a Lélek munkája. Ezt ígérte Jézus a tanítványainak mennybemenetele előtt. És ezt ígéri ma is az Ő Igéjén keresztül mindenkinek, aki ezt könyörögve kéri Tőle. Ámen.